

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Національні еліти Німеччини та Франції також стурбовані тим, що поширення англійської мови витісняє їхні мови зі сфери загальноєвропейського лінгвістичного обігу.

Як бачимо, поточною ситуацією не задоволені ані «євроскептики», ані національні еліти Франції та ФРН, що лише підкреслює контрасти у сфері реалізації мовної політики Європейського Союзу.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що мовна політика Європейського Союзу характеризується хитким балансом політичних намірів і декларацій. Формально проголошена рівність мов країн-членів ЄС, офіційне визнання мультилінгвального принципу реалізації мовної політики Євросоюзу перебувають у певній конфронтації з необхідністю запровадження уніфікованого засобу спілкування європейських народів, на статус якого претендує англійська мова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Київ: Ленвіт, 2003. 273с. URL:http://www.khotiv-nvk.edukit.kiev.ua/Files/downloads/zagalnoyevrop_rekom.pdf

2. Козак Т.М. Особливості мовної політики Євросоюзу: мультилінгвістичний контекст. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2014. Випуск 5. С. 301-306. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlu_fps_2014_5_34

3. Тарасенко О.Л. Пріоритетні напрями реалізації мовної політики Європейського Союзу. *Електронний журнал «Державне управління»*. 2010. № 6. URL:<http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=146>

ПРОЄКТНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Білан Н. М.

доктор філософії,

старший викладач кафедри гуманітарної освіти і туризму

*Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани, Україна*

В умовах євроінтеграції, мультилінгвізму та полікультурності сучасного суспільства особлива увага закладів вищої освіти сфокусована на іншомовну підготовку фахівців, незалежно від професійної спрямованості їх майбутньої спеціальності, результат якої визначається здатністю особистості вільно володіти знаннями іноземної мови у рецептивних і продуктивних видах мовленнєвої діяльності для реалізації особистих та професійних потреб. Здобуття іншомовних

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

знань комунікативного, загальнопобутового, професійно спрямованого характеру, підґрунтям яких є фонетичні правила, граматичні конструкції, лексичні одиниці тощо, відбувається в гармонійному поєднанні з соціокультурними аспектами країни, мову, якої вивчають здобувачі вищої освіти. Відповідно соціокультурну компетентність можна розглядати як прогнозований результат іншомовної підготовки студентів, формування якої «передбачає соціокультурну адаптацію, інтеграцію особистості в нову для неї культуру» [2, с. 30].

Соціокультурна компетентність є складовою іншомовної компетентності та ґрунтується на соціокультурних, лінгвокраїнознавчих знаннях, досвіді спілкування іноземною мовою з дотриманням соціальних норм, особистісним ставленням до культури інших країн, володінні засобами практичного використання мови відповідно до особливостей міжкультурної комунікації [2; 4].

На думку науковця Sudhoff Julian-Thorben, зміст означеної компетентності розкривають три субкомпетенції, які взаємопов'язані між собою, зокрема:

- 1) когнітивна (декларативні та специфічні знання про культуру іншомовних країн);
- 2) афективна (відкритість та зацікавленість особистості закордонними культурами);
- 3) прагматично-комунікативна (комунікативні навички, стратегії комунікації, знання внутрішніх і зовнішньо-культурних вербальних, парасловесних, невербальних моделей спілкування) [5].

Беручи до уваги зазначене вище, соціокультурну компетентність визначаємо як «сукупність лінгвокраїнознавчих знань, що розкривають національно-культурний колорит, менталітет, цінності, мовленнєвий етикет носіїв мови, а також вміння спілкуватися згідно встановлених норм вербальної та невербальної поведінки» [1, с. 59].

Пропонуємо коротку характеристику формування соціокультурної компетентності здобувачів вищої освіти спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка в практичному аспекті. Засобом реалізації означеного процесу вибрано проектну роботу, яку дослідниця І. Задорожна, у контексті вивчення іноземної мови, трактує як «комплекс пошуково-дослідницьких, навчально-пізнавальних, предметно-перетворювальних, творчо-розвивальних, інтелектуально-інноваційних дій, цілеспрямоване і вмотивоване виконання яких, зорієнтоване на створення кінцевого продукту у формі есе, доповідей, мультимедійних презентацій, буклетів, путівників, плакатів, міні-словників технічних термінів тощо» [3, с. 33].

Для вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (німецька)» у проектній роботі розроблено каталог проектних завдань, упорядкованих за трьома тематичними рубриками: «Хто знає дві мови, той двічі людина», «Країнознавство», «Метамова спеціальності». У контексті теми дослідження, наведемо приклади тих навчальних проєктів з різноманітними формами представлення, створення яких сприяло формуванню соціокультурної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків, зокрема:

- 1) «Подорож слідами Берлінського муру» (історичний путівник);

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

- 2) «Гортаючи календар свят німецькомовних країн» (есе);
- 3) «Місто моєї мрії» (буклет архітектурних пам'яток і визначних місць);
- 4) «Науково-технічний прогрес: здобутки минулого, досягнення сьогодення, інновації майбутнього» (доповідь з мультимедійною презентацією);
- 5) «Професійна картина інженерів-енергетиків в Україні та за кордоном» (професіограма інженера-енергетика);
- 6) «Енергетична політика європейських країн» (інтерактивна карта енергетичних об'єктів) тощо.

У процесі виконання перелічених вище тематичних проєктів майбутні інженери-енергетики мали можливість «заглибитись в культурно-історичні та суспільно-економічні процеси, зрозуміти сутність національних і професійних цінностей інших народів, порівняти енергетичну політику та рівень розвитку енергетичної галузі власної держави з європейськими країнами, замислитись над досягненнями і перспективами розвитку особистої професійної сфери [1, с. 59–60].

Підсумовуючи зазначене вище, можна зробити висновок, що проєктна робота іноземною мовою, яка здійснюється з дотриманням принципів комунікативності, професійної спрямованості, пріоритетності проблемно-пошукових завдань, активізації видів мовленнєвої діяльності, є ефективним засобом формування соціокультурної компетентності здобувачів вищої освіти, як невіддільної складової іншомовної компетентності. Адже мова і соціокультурні процеси та явища завжди взаємопов'язані, а здійснення іншомовної комунікації відбувається у полікультурному просторі, учасники якої повинні поважати культуру та звертати увагу на соціальні норми інших країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білан Н. М. Формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків засобами проєктних технологій у технічних університетах : дис. ... д-ра філософії : 015. Тернопіль, 2022. 350 с.
2. Герасимчук Т. В. Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Херсон, 2016. 376 с.
3. Задорожна І. П. Особливості формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків засобами навчальних проєктів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Випуск 205. С. 31–35.
4. Мороз Н. В. Формування соціокультурної компетенції як складової професійної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2007. 20 с.
5. Sudhoff Julian-Thorben *Interkulturelles Lernen im Bilingualen Unterricht : Dissertation zur Erlangung des akademischen Grades Doctor Philosophie*. Essen, 2010. 264 S.